



**KOLIBRI**

**BULGARIA**

**Złote Piaski**



Stolica: Sofia

Powierzchnia: 110 910 km<sup>2</sup>

Ludność: 7 640,2 tys.

Waluta: lew (BGN), 1 BGN = 100 stotinek

Napięcie: 230 V

Język: bułgarski

Wiza: wiza nie jest wymagana

## Krótką informacja

Plaże ze złotym piaseczkiem, ciepłe morze i atrakcyjna okolica z malowniczymi wioskami.

## Informacje ogólne

Wybrzeże Morza Czarnego w Bułgarii nie od dziś cieszy się wielką popularnością wśród turystów, którzy bardzo chętnie zaglądają do tego wymarzonego miejsca urlopowego. Atrakcyjne pod względem turystycznym miasta, luksusowe kurorty oraz malownicze wioski pokrywają niemal całą linię brzegową pięknego kraju, a nadmorskie regiony oferują niezwykle bogate zaplecze turystyczne, hotelowe i gastronomiczne.

Linia brzegowa w Bułgarii ma blisko 400 km, cała riwiera kusi turystów nieskończoną ilością restauracji, barów i dyskotek, a przepiękne plaże gwarantują wypoczynek na najwyższym poziomie. Piękne widoki zapewniają schodzące ku morzu pasma Strandży i niskiej w tym rejonie Starej Płaniny, a temperatura wody w okresie letnim wahająca się około 28°C zachęca do długich kąpeli. Dzięki wpływowi morza klimat jest łagodny i przyjemny, zachęcający do wypoczynku i plażowania. Całe wybrzeże jest terenem pokrytym falistymi wzgórzami, na których rosną liczne skupiska dębów karłowatych, a piękne widoki potęgują dodatkowo malownicze niziny tworząc tym samym niepowtarzalny krajobraz. Wzdłuż wybrzeża można podziwiać siedem małych wysp wkomponowanych w linię brzegową, na której nie zabraknie przystępnych zatok kąpielowych i bezludnych plaż. Północne odcinki wybrzeża charakteryzują się tym, że tafla morza jest spokojna, brzegi zalesione, a szerokie plaże łagodnie schodzą do stosunkowo płytkiej wody. Dodatkową atrakcją są występujące powszechnie źródła mineralne, do których warto zajrzeć w przypiływie nudy. Południe jest bardziej dzikie, plaże otaczają strome wydmy, a między skałami można znaleźć malownicze zatoczki idealnie nadające się do ustronnej kąpeli.

**Złote Piaski** – drugi po Słonecznym Brzegu najsłynniejszy kurort Bułgarii, położony kilkanaście km od Warny. Największe walory tego miejsca to przede wszystkim gorące morze, złote piaski (stąd nazwa), piękny las, lecznicze źródła mineralne oraz również wszelkiego rodzaju atrakcje sprzyjające ciekawemu spędzaniu wolnego czasu. Turyści będą mogli korzystać między innymi z kasyn, restauracji, parków wodnych i kortów tenisowych. Dla rodzin z dziećmi przygotowane są specjalne place zabaw i wesołe miasteczka, w których miłe chwile spędzą także dorośli. Aktywny wypoczynek można powiązać z leniuchowaniem na plażach, co jak najbardziej odpowiada wielu wczasowiczom. Piękna i bardzo szeroka plaża sprzyja kąpielom słonecznym i morskim, natomiast kilkaset większych i mniejszych kompleksów hotelowych znajdujących się bezpośrednio przy plażach lub wtapiających się w las gwarantuje komfortowy wypoczynek. Poza spędzaniem wolnego czasu nad wodą warto wybrać się do oddalonego o ok 4 km od Złotych Piasków monasteru Aładza, najsłynniejszego klasztoru skalnego w Bułgarii oraz zwiedzić słynne katakumby, w których znaleziono przedmioty związane z historią tego miejsca.

**Warna** – trzecie co do wielkości w Bułgarii i największe miasto na wybrzeżu, które zachowało w nienaruszonym stanie swoją architekturę. Atmosferę kurortu określa się mianem kosmopolitycznej, gdyż

na zacienionych promenadach można spotkać spacerujących marynarzy z całego świata, którzy zawitali do tego przepięknego portu i turystów mówiących różnymi językami. Wczasowicze odwiedzający miasto muszą koniecznie zobaczyć Mauzoleum Władysława III Warneńczyka, a także przepiękną starówkę z wieloma cennymi zabytkami, w której można podziwiać ormiańskie cerkwie i muzułmańskie meczety. Po zwiedzeniu miasta warto przysiąść w Parku Nadmorskim, w którym oprócz muzeów, pięknych alejek spacerowych i kawiarni liczne atrakcje znajdują dzieci wymęczone długimi wędrówkami. Pobyt dodatkowo może umilić wizyta w jedynym na Bałkanach delfinariu, gdzie specjalnie dla zwiedzających są przygotowane pokazy tresury. Popularnością wśród turystów cieszą się cykliczne imprezy takie jak chociażby czerwcowe Wareńskie Lato czy Międzynarodowy Festiwal Jazzowy organizowany pod koniec sierpnia. Przy morskiej stolicy ciągnie się długi pas piaszczystej plaży, chociaż turyści wybierają raczej pobliskie kurorty ze względu na jeszcze większą atrakcyjność miejsc kąpielowych.

**Św. Konstantyn i Helena** – jeden z najstarszych kurortów na wybrzeżu od dawna cieszący się zainteresowaniem turystów, uchodzi za miejsce rewelacyjnie przystosowane do urlopu wypoczynkowego. Historia miasteczka wiąże się z Turkami, którzy znaleźli nad morzem ikonę św. Konstantyna i Heleny i uznając to za znak niebios wybudowali klasztor będący obecnie niebywałą atrakcją regionu. Liczne hotele z basenami oraz wspaniale rozbudowaną infrastrukturą turystyczną gwarantują komfortowy wypoczynek. Zadowoleni będą przede wszystkim rodzice z dziećmi, gdyż piaszczyste plaże idealnie nadają się do rodzinnego wypoczynku. Atrakcji nie zabraknie także dla miłośników sportów wodnych ponieważ kurort dysponuje dobrze zaopatrzonej zapleczem sportowym. Piękna okolica zatopiona jest w starym parku z cyprysami, liliami i drzewkami figowymi, w którym można odpocząć od słońca. Dla odbicia kurażu i podreperowania zdrowia zalecane są znane na całym wybrzeżu źródła mineralne.

**Albena** – malowniczy kurort zajmuje najpiękniejszą część wybrzeża na północ od Warny. Na wspaniałej piaszczystej plaży osiągającej nawet 100 m szerokości nie będzie problemu ze znalezieniem idealnego miejsca do opalania, a wspaniały widok umilą piaszczyste wydmy chroniące od wiatru wypoczywających. W czasie sezonu tłoczno jest w tym kurorcie, ale sprzyja to sympatycznej atmosferze, która nigdy nie gaśnie za sprawą dyskotek i tawern czynnych przez całą noc. Turyści chcący aktywnie spędzić swój urlop mają do dyspozycji baseny, mogą pływać na nartach wodnych, żaglówkach, uprawiać windsurfing, miłośnicy nurkowania znajdą coś dla siebie, a na stałym lądzie można pograć w tenisa, minigolfa, kręgle czy siatkówkę plażową.

**Czajka** – jest jednym z kompleksów wakacyjnych, który co roku przyciąga turystów szukających wymarzonego wypoczynku. Na wspaniałych plażach wypoczywać będą dorośli, a dzieci spędzą cudowne chwile w mini-pociągu, na basenach ze zjeżdżalniami, jeżdżąc na kucykach, oglądając przedstawienia kukielkowe czy bawiąc się w dyskotekach dla maluchów.

**Kraniewo** – kurort rozciągający się nad malowniczą zatoką w kształcie podkowy, znany z długiej plaży, na której wypoczynek będzie niezwykle przyjemny. Morze w tym miejscu jest płytkie, z czego najbardziej zadowolone będą dzieci i miłośnicy uprawiania sportów wodnych. Romantyczne wieczory spędzone w wakacyjnej atmosferze mogą umilić spacer do pobliskiej Albeny, pełnej lokali gastronomicznych i dyskotek.

**Balczik** – miasto słynie z wspaniałego portu, w którym można obserwować fascynujące ławice małych rybek. Miejscowe plaże znane są stąd, że przy odpowiednim oświetleniu wytwarzają charakterystyczną, srebrną poświatę, a wybrzeże w związku z tym określane jest Srebrną Riwierą. Centrum miasta, po którym można przechadzać się wieczorami jest spokojne i przyjazne, a luksusowe hotele wkomponowane w malowniczy krajobraz zapewniają komfortowy wypoczynek.

**Biała** – kurort charakteryzuje się pięknymi, piaszczystymi plażami oraz otaczającym je wspaniałym lasem. W miejscowości tej można degustować do woli lokalnego wina Dimiat i rozkoszować się w królewskich potrawach. Wieczory przetańczone w pobliskiej, znanej na całą Bułgarię dyskotekę w Obzorze z pewnością na długo zapadną w pamięci.

## Kuchnia

Bułgarska kuchnia ma swoje tradycje zakorzenione w starożytności i można w niej zauważyć podobieństwa z kuchnią grecką, macedońską czy turecką, stąd tak wiele wspaniałych potraw na bułgarskich stołach. Smaku dodaje fakt, że Bułgarzy czerpiąc z tatarskich tradycji posługują się w przyrządzaniu jedzenia glinianymi naczyniami, które powoli ogrzewają potrawy nadając im niezwykłego smaku i aromatu. Dania mączne nie występują zbyt często, gotowanie ciasta nie należy też do tradycji, a główne potrawy nie mają słodkiego smaku. Prawie do wszystkich dań podawany jest chleb, do tradycji należy łamanie go i układanie na serwetce, a nie trzymanie w ręku. Kelnerzy mają w zwyczaju pytać o ilość chleba czy bułek podawanych do obiadu, ale należy pamiętać, że za taką usługę płaci się osobno. W Bułgarii śniadania spożywa się raczej w drodze do pracy, można je kupić w specjalnych budkach, dużą popularnością cieszą się też cukiernie i kawiarnie, gdzie można zatrzymać się na kwaśne mleko z cukrem lub filiżankę kawy. Obiady jada się w restauracjach urządzonych w stylu ludowym, tak zwanych mehana. Dania składają się przeważnie z przystawki, którą jest najczęściej jakaś sałatka, zupy, innej w zależności od pory roku (może to być np.: tarator czy picleszka – rosół) i dania głównego kiufteta w sosie z ryżem, jarzynami i chlebem. Do popularnych deserów należą: pałacinka (naleśnik nadziewany miodem i orzechami), baklava (słodkie ciasto z potłuczonymi orzechami w środku), kifla (rogal z marmoladą), me kica (rodzaj pączków) czy krem karamel (świeże mleko z wanilią i karmelem). Na kolację składa się spokojny posiłek konsumowany z rodziną lub przyjaciółmi. Najczęściej są to dania z rusztu zwane scara: kebabczeta (mięso mielone baranie, wieprzowe lub cielęce), meszena skara (grillowane krążki surowego bakłażana z przyprawami podawane z sosem jogurtowo-czosnkowym), sziszczeta (szaszłyki), które są podawane z pieczonymi ziemniakami, ryżem oraz kapustą. Syty posiłek najlepiej popić winem lub domową rakiją.

### Popularne potrawy:

**Kioopołu** – przystawka z bakłażanów podawana na zimno.

**Szopska sałatka** – sławna bałkańska przystawka z pomidorów, ogórków, cebuli, papryki, pietruszki z owozowym, startym serem.

**Sneżanka** – kwaśne mleko z pokrojonymi ogórkami, czosnkiem i orzechami włoskimi.

**Bob czorba** – zupa fasolowa.

**Szkembe czorba** – flaczki wieprzowe lub cielęce.

**Tarator** – chłodnik podawany w upały, w którego skład wchodzi ogórek, kwaśne mleko, koper i czosnek wymieszane z wodą.

**Tetewenska salamura** – zupa rybna polecana wszystkim, którzy przedobrzyli z alkoholem, gdyż jest ostra, kwaśna i słona.

**Ser po szopsku** – słony ser zapiekany z jajkiem w glinianym naczyniu.

**Syrmi po trojańsku** – gołąbki w liściach winogron.

**Czomlek** – rodzaj gulaszu z mięsa cielęcego, jagnięcego lub wieprzowego.

**Kebabczeta** – kotleciki z mielonego mięsa z rusztu.

**Kiufteta** – podobne do polskich sznycli z tłustego, wieprzowego mielonego mięsa ze słoniną i cebulą.

**Musaka** – zapiekanka z mięsa i warzyw.

Najważniejsze produkty królujące na bułgarskich stołach to sirene – biały, słony ser owczy, krowi lub bawoli, kiselo mliako – powstaje z krowiego mleka przy użyciu specjalnych bakterii oraz czubrica – gatunek przyprawy występujący na terenie całego kraju. Zioła są stałym dodatkiem do potraw, a najczęściej są to cząber, pietruszka, koper, mięta, papryka i bazylia. Za narodowe napoje uchodzą boza – sfermentowany napój z prosa i ajran – napój bezalkoholowy z kwaśnego mleka.

Wpływ na kuchnię mają również pory roku, gdyż latem w Bułgarii podaje się lekką jagnięcinę i cielęcinę, drób oraz dania jarskie, natomiast w zimie królują ciężkie zupy czorby i potrawy z wieprzowiny (popularna w tym okresie jest turszija – sałatka przyrządzona z marynowanych warzyw), a jesień to czas na warzywa i owoce.

Turyści, którzy są ciekawi jaki wpływ na kuchnię bułgarską miała Turcja mogą spróbować ciasto z serem, które w Serbii i Chorwacji nazywa się burek, a po bułgarsku banica sys sirene. Znane są także takie potrawy jak: brużdżanska pita (mięso w opiekonym chlebie), rodopskie czewerme (jagnięcina), trackie katami oraz małże i zupa rybna z nadmorskiego kurortu Sozopol. W rejonach nadmorskich jada się dużo ryb, najczęściej są to jesiotr i makrela. Na ulicach bardzo często można spotkać stragany na których sprzedaje się orzechy i kasztany w papierowych torebkach oraz gewreci – obwarzanki, kukurydź z grilla i racuchy – mekici.

Zamawiając potrawy w restauracjach należy zwrócić uwagę na wagę podawaną w gramach, żeby nie przedobrzyć z zamówioną porcją, a jedzenie na ogół nie jest gorące tylko ciepłe. Smaczne jedzenie wymaga dobrze dobranych trunków, a tych w Bułgarii nie brakuje. Wina czerwone podawane są głównie do potraw z wołowiny i wieprzowiny, natomiast białe do cielęciny, drobiu, ryb, a półsłodkie z powodzeniem pasują do deserów i owoców. W Bułgarii jest wiele winnic, które zaopatrują lokalny rynek. Turyści powinni spróbować win czerwonych: Mawrud, Gymza, Trakija, Merło, Kadarka, Mełnik, Magareszko czy Pamid. Warto spróbować też Osmarski Pelin, wino o przyjemnym, łagodnym smaku, do którego dodaje się piołun. Oryginalnym prezentem przywiezionym z wyprawy może być wino Mecza Kryw – „niedźwiedzia krew”, które produkowane jest ze zmieszanych winogron cabernet sauvignon i merlot, ma bogaty aromat i słodkawy smak oraz rubinową barwę. Za najlepsze białe wina uchodzą: Karłowski Misket, Damianica, Tamianka, Iskra i Keracuda. Dobrym smakiem cieszą się wina musujące takie jak Ljaskowec i Magura Cave. Winnice, w których można degustować te wspaniałe trunki znajdują się w okolicach Burges, Pomorie i Warny. Będąc w Bułgarii warto spróbować alkoholi nieco mocniejszych, takich jak rakija – wysokoprocentowy napój przygotowany z oddestylowanego wina czy koniaku. Rakiję pije się przeważnie jako aperitif przed podaniem głównego dania. Popularnością cieszy się też śliwowica (np.: takie odmiany jak Tetewenska i Trojanska sliwowa rakija) przyrządzana ze śliwek, natomiast sama rakija powstaje również z moreli, fig, a nawet z płatków róży. Popularne koniaki to Pliska i Słynczew Briag. W lokalnej restauracji warto poprosić o kieliszek anyżówki zwanej mastyka, która przez Bułgarów przepijana jest taratorem. Piwosze znajdą też coś dla siebie, gdyż w Bułgarii prym wiodą takie piwa jak Astika, Zagorka czy Kamenica.

## Obyczaje

Bułgaria jest krajem wielonarodowościowym, którego największą grupę stanowią Bułgarzy, a znaczna część społeczeństwa to Turcy, natomiast język bułgarski należy do rodziny języków słowiańskich. Dominująca religia to prawosławie, a niewielki odsetek społeczeństwa stanowią też muzułmanie.

Bułgarzy są bardzo gościnni i życzliwi. Każdy nawet niezapowiedziany gość witany jest z wylewnością i zapraszany do domu. W porze posiłku prosi się go do wspólnego stołu, nie powinno się wtedy odmawiać bo jest to źle przyjmowane. Przyrządzenie posiłków jest pewnego rodzaju rytuałem, który trwa bardzo długo i warto się załapać na jego ceremonię, gdyż zanim dojedzie do spożycia właściwego posiłku pije się rakiję oraz zajada szopską sałatkę.

Bułgarzy chętnie obchodzą takie uroczystości jak chrzest, pierwsze kroki dziecka, urodziny i imieniny, a z okazji największych świąt wyrabiany jest z ciasta specjalny chleb, towarzyszą temu zwyczajowi tradycyjne pieśni. Warto obejrzeć bułgarski ślub, na który można trafić w trakcie posiłku w ludowej restauracji mehana.

Jednym z ciekawych zwyczajów jest taniec w maskach zwany kukeri, który pochodzi z pogańskiej tradycji i związany jest z przyjściem wiosny. Mężczyźni podczas tego tańca zakładają złowrogie maski i groźnie wyglądające stroje odstraszać duchy powodujące klęski przyszłych zbiorów.

Jeżeli chodzi o gesty, z których słyną Bułgarzy to mogą występować pewne różnice, na które warto zwrócić uwagę. Bułgarzy na „tak” kręcą głową podobnie jak Polacy, gdy się z czymś zgadzają, natomiast na „nie” gwałtownie unoszą brodę do góry dając tym samym sygnał rozmówcy, że się z czymś nie zgadzają.

W Bułgarii napiwki daje się bagażowym, taksówkarzom i kelnerom, natomiast jeśli jesteśmy zadowoleni z obsługi podczas posiłku, przyjmuje się, że 10-15% jest wystarczającą kwotą na napiwek. Przy płaceniu dużymi nominałami, nie mówi się dziękuję, gdyż kelner zatrzyma wtedy gotówkę dla siebie, a jeśli nic nie powiemy, odniesie resztę na stół. Taksówkarzom i osobom serwującym kawę przy zapłacie najlepiej zaokrąglić kwotę.

Palenie jest w Bułgarii powszechne, ale zarządzenia władz stawiają kawiarniom i restauracjom wymóg wygospodarowania specjalnych pomieszczeń dla niepalących, a zdarza się, że kelnerki i tak przynoszą do każdego stolika popielniczki, więc mimo wszystko trzeba zwracać uwagę, gdzie się siada.

Zabierając się za picie alkoholu z Bułgarami warto zapamiętać powiedzenia Nazdrawe! - popularne „Na zdrowie!”, które jako toast należy wymówić na początku biesiady, gdyż czynność ta uważana jest za małą ceremonię. Odwiedzając zapoznanych Bułgarów powinniśmy wziąć dla nich jakiś prezent, np.: butelkę wina czy kwiaty. W bukicie powinna być nieparzysta ilość kwiatów, gdyż tradycja mówi, że parzysta ilość przynosi się na pogrzeby.

Bułgarzy zarabiają stosunkowo mniej od obywateli innych krajów, więc przy stole lepiej nie poruszać tematów związanych z cenami czy zarobkami.

W Bułgarii zakazane jest fotografowanie i filmowanie obiektów wojskowych. Należy także pamiętać o pozwoleniach fotografowania świątyń.

Najbardziej znane tradycje ludowe to Dzień Winiarza - Trifon Zarezan, obchodzony w pierwszej połowie lutego, kiedy to przycina się winną latorośl i spryskuje pędy winem, a w winnicach śpiewa się pieśni i tańczy wokół pól wybierając jednocześnie Winnego Króla, który ostatecznie udekorowany jest koroną splecioną z gałązek winnych. Znana też jest Martenica, kiedy pierwszego marca wszyscy obdarowują się małymi zawiniątkami z czerwonej i białej wełny, do których przywiązuje się srebrną monetę. Na północnym wybrzeżu gospodynie narzucają na drzewa owocowe czerwoną płachtę lub rozrzucają na polach czerwoną wełnę. Ma to zapewnić urodzaj, natomiast pasterze na szyjach swoich zwierząt zawijają białe i czerwone nitki. Ciekawym zwyczajem religijnym jest Nestinari, czyli tańczenie na rozgrzanych węglach, które ma wypędzić choroby, a przynieść zdrowie i płodność. Przedstawienia takie prezentowane są turystom w nadmorskiej Albenie i Nesebyrze.

## **Aktywny wypoczynek**

Region Złote Piaski proponuje wiele atrakcji związanych z aktywnym wypoczynkiem. Swoją ofertę mają liczne centra nurkowe, które proponują szkółki nurkowania, rejsy łodzią motorową i nurkowanie z instruktorem, profesjonalne filmowanie podwodne, a także wypożyczają sprzęt sportowy. Popularne są także piesze wycieczki krajoznawcze oraz jazda konna oferowana przez wiele klubów jeździeckich. Dużym zainteresowaniem cieszy się turystyka rowerowa, a na specjalnie przygotowanych szlakach turyści będą mogli aktywnie wypoczywać.

## **Wycieczki fakultatywne**

**Pobiti kamyni** – fantastyczny rezerwat znajdujący się 18 km od Warny widoczny jest już z daleka, gdyż charakteryzuje się tym, że na rozległej pustyni wśród wzgórz wyłaniają się z piasku robiące wrażenie kamienne kolumny o grubości 1-3 m i wysokości 7 m. Na ich temat istnieje kilka różnych hipotez, które okrywają tajemnicą ten stworzony przez naturę, a może przez człowieka pomnik przyrody.

**Rezerwat przyrody Jailata i Kamienny Brzeg** – atrakcyjny pod względem turystycznym zakątek, w którym można podziwiać prastare jaskinie wydrążone w okolicznych klifach służącym ludziom pierwotnym za domostwa. Do dziś miejsce to jest źródłem informacji dla archeologów. Będąc w okolicy warto także zobaczyć ruiny rzymskiej fortecy, gdzie podobno urodził się Orfeusz.

**Przylądek Kaliakra** – dwukilometrowy cypel ze stromym wybrzeżem klifowym, uchodzącym za najbardziej malownicze i przede wszystkim widokowe miejsce na całej linii brzegowej Bułgarii. Nazwę „cudowny przylądek” zawdzięcza występującemu różowemu wapieniowi. Przylądek owiany jest wieloma tajemniczymi legendami, które warto zgłębić, żeby poczuć magię i oddech przeszłości. Przy okazji można zajrzeć do pobliskich jaskiń i zjeść posiłek w okolicznej restauracji ze wspaniałym widokiem na morze.

**Tuzłata** – turyści skarżący się na jakieś bóle mogą z powodzeniem wybrać się do uzdrowiska, w którym leczy się różne dolegliwości dzięki relaksującej, błotnej kuracji. Spędzony tam czas umiłą także morskie kąpiele przywracające siły na zwiedzanie kolejnych zabytków.

**Nesebyr** – jedno z najbardziej malowniczych miejsc wybrzeża położone jest na skalistej wysepce połączonej ze stałym lądem wąską groblą. Antyczne i średniowieczne budynki wspaniałej starówki wpisane są na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, a blisko 40 cerkwi zachwyca turystów przybywających corocznie w to urocze miejsce. Imponujące budynki wznosili już Grecy, a bułgarscy władcy nie raz toczyli wojny z Bizancjum, przez co miasto często przechodziło z rąk do rąk. Pozostałości po dawnych dziejach podziwia się do dziś podczas spaceru po malowniczych uliczkach. Do miasta można dostać się przez groblę, której strzegą charakterystyczne wiatraki, a stojące przy spacerowym trakcie domy określa się mianem stylu czarnomorskiego. Wąskie uliczki wybrukowane są kocimi łbami. Uroku dodają im malutkie placówki z przytulnymi restauracjami, w których można skosztować lokalnych specjałów. Niejeden turysta zgubił się wśród dwukondygnacyjnych domów o kamiennych parterach i drewnianych, nadwieszonych nad ulicą piętrach, z kolei malutkie knajpki i kramy z pamiątkami zebrane na niewielkiej powierzchni mogłyby być tematem niejednego obrazu. Turyści wypoczywający i odwiedzający to miasto bardzo często korzystają z plaż w Słonecznym Brzegu, Burgas i Pomorie, gdzie bogata infrastruktura turystyczna sprawia, że wypoczynek w tym miejscu z pewnością będzie należał do udanych.

**Madara** – warto odwiedzić to miejsce, gdyż wciągnięte zostało na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Leśna ścieżka wiedzie do Muzeum Archeologicznego, a majestatyczne schody wiodą ku skałom z rzeźbą Jeźdźca Madarskiego, symbolu ówczesnego państwa bułgarskiego.

**Burgas** – duże miasto przyciągające wielu turystów ze względu na swoją specyfikę i historię, chociaż głównym powodem letnich wojaży jest przepiękna i wielokilometrowa plaża. Na pewno warto zobaczyć miejscowe cerkwie, muzea i galerie przedstawiające twórczość bułgarskich artystów. Wytchnienie można znaleźć w sławnym Nadmorskim Parku zatopionym w zieleni i poprzecinanym licznymi alejkami, na których można trafić na kamienne popiersia artystów, w tym na pomnik Adama Mickiewicza. Kurort słynie również z sierpniowego Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego oraz innych festiwali, które zawsze są atrakcyjne dla turystów zwiedzających okolicę. Letnicy, którzy chcą uciec od miejskiego zgiełku z powodzeniem mogą wypoczywać na pobliskich, pięknych i piaszczystych kąpieliskach Sarafowo i Krajmorie.

**Istambul** – leżące w Turcji naznaczone historią i dziedzictwem Imperium Bizantyjskiego i Osmańskiego miasto jest uważane dziś za jedno z najbardziej kosmopolitycznych i rozwijających się miast Europy i Azji Mniejszej. Istambul ma swój specyficzny klimat, a w każdej z jego części znajdziemy coś wyjątkowego. Jest to jedno w niewielu miast na świecie, które łączy dwa kontynenty, a obie części znacznie się od siebie różnią, zarówno pod względem historycznym jak i społeczno-kulturalnym. Większość zabytków i hoteli o wyższym standardzie znajduje się w europejskiej części, a część azjatycka to głównie dzielnice mieszkalne, gdzie znajduje się niewiele pamiątek historycznych. W XI w. mieszkało tu już ponad milion obywateli, rozwijał się port, brukowane uliczki przysłonięte były dachami, powstało

wiele obiektów sakralnych, fontann i bogato zdobionych kolumnad przy głównych ulicach. Z tego okresu nie przetrwało jednak wiele zabytków, a najważniejsze z nich to mury obronne i kilka obiektów sakralnych, jak np. Hagia Sophia. W tym czasie największym partnerem Konstantynopola była Wenecja, która początkowo była uzależniona od metropolii, ale kiedy jej mieszkańcy zbuntowali się – stała się wrogiem stolicy Bizancjum. Podczas wypraw krzyżowych, w których flota wenecka brała czynny udział, Konstantynopol został złupiony, a do zdobyczy należały m.in. złote konie z Hipodromu wieńczące obecnie portal weneckiego kościoła św. Marka. Podczas najazdu został również zniszczony ogromny pałac Konstantyna, który niegdyś posiadał 500 sal i 30 kaplic ozdobionych złotymi mozaikami. Dziś została z niego pojedyncza fasada z ogromnymi oknami i kolumny podtrzymujące niegdyś balkon. Przetrwało też kilka wczesnochrześcijańskich kościołów jak Mała Hagia Sofia czy Hagia Eirene. Cennym zabytkiem z tych czasów jest wspaniały Kariye Cami (dawniej kościół Zbawiciela na Chorze znajdujący się poza murami starego miasta), w którym znajdują się najwspanialsze na świecie bizantyjskie mozaiki ze scenami ze Starego Testamentu i życia Świętej Rodziny. Inne cenne zabytki to Hipodrom, którego budowę zlecił Konstantyn. Powstała tu wtedy widownia na 100 tys. osób, a odbywające się tu wyścigi rydwanów ściągaly bogaczy z całej ówczesnej Europy. Podczas jednej z takich imprez doszło do zamieszek, podczas których zginęło 30 tys. mieszkańców, a Hagia Sofia została zniszczona. Na hipodromie na uwagę zasługują 3 pomniki: Obelisk faraona Totmesa – złupiony z Karnaku, kolumna Konstantyna VII oraz kolumna Wężowa pochodząca ze świątyni Apollina w Delfach. Najwspanialszym i najważniejszym zabytkiem miasta jest Hagia Sofia – kościół Świętej Mądrości Bożej – będący trzecią budowlą wzniesioną na tym miejscu. Warto zobaczyć, pochodzący z tego okresu imponujący Pałac Topkapi, gdzie poza głównym pałacem można zobaczyć Carskie Wrota, Skarbiec i Harem. Przy Pałacu znajduje się Muzeum Starożytnego Wschodu gdzie zgromadzono sumaryjskie, babilońskie i hetyckie skarby. Cały kompleks pałacowy był niegdyś miastem w mieście – jednocześnie przebywało tu ponad 50 tys., a poza meczetami i łaźniami znajdowało się tu jeszcze zoo – gdzie trzymano zwierzęta podarowane sultanowi. Pałac Topkapi był nie tylko ośrodkiem administracyjnym - jego ogrom świadczył też o potędze Imperium Osmańskiego, a strzeliste minarety wielu meczetów dowodziły o sile islamu. Najśłynniejszą islamską budowlą jest Błękitny Meczet z XVII w., którego bogactwo i rozmach miały przyćmić znajdującą się niedaleko Hagie Sofie. Inna cenna osmańska budowla to dzisiejszy budynek Muzeum Sztuki Tureckiej i Islamskiej, zbudowany dla jednego z wezyrów Sulejmana Wspaniałego. Istambuł był przez wieki ważnym ośrodkiem oświatowym, o czym może świadczyć imponujący kompleks Bajazyta, w którego skład wchodzi Uniwersytet Stambulski i Meczet Bajazyta. Zaraz za nim znajduje się wielki Meczet Sulejmana – drugi co do wielkości w mieście i jeden z najwspanialszych na świecie. Będąc w Istambule warto udać się na Wielki Bazar, gdzie handluje się dosłownie wszystkim oraz Egipski Bazar Przypraw znajdujący się przy porcie. Nowe Miasto rozciąga się na europejskim brzegu Bosfor od zatoki Złoty Róg do dzielnicy Taksim i ma bardziej europejski kształt dzięki licznym willom i ambasadom. W tej części miasta funkcjonuje bardzo wiele kościołów chrześcijańskich i żydowskich synagog, a nieliczne świątynie muzułmańskie reprezentowane są m.in. przez Galata Mevlevihane. Zwiedzając tę część miasta warto udać się jedyne tego typu w kraju Muzeum Przemysłu Rahmi M. Koc lub zobaczyć słynny hotel Pera Pałaz Oteli opisywanego wielokrotnie m.in. w „Morderstwie w Orient Expres” czy „Pociągu do Stambułu”. Jadąc do Istambułu wymagane są paszporty, a wizę wjazdową wyrabia się na granicy.

## **Najczęściej Zadawane Pytania**

### **Kiedy najlepiej lecieć do Złotych Piasków?**

Sezon turystyczny trwa w Złotych Piaskach od czerwca do września, kiedy temperatura wody morskiej wynosi średnio 24°C, zachęcając do kąpieli w tym całym okresie. Turyści, którzy chcą uniknąć tłoku na plażach i spokojnie pozwiedzać piękne zabytki powinni odwiedzić ten kraj w maju, czerwcu lub we wrześniu. Planując urlop warto pamiętać o, że w regionie odbywają się liczne cykliczne imprezy takie jak chociażby czerwcowe Wareńskie Lato czy Międzynarodowy Festiwal Jazzowy organizowany pod koniec sierpnia.



### **Jaka waluta obowiązuje w Bułgarii i jakie są orientacyjne ceny?**

W Bułgarii jednostka monetarna to 1 lew (BGN), 1 BGN = 100 stotinek. Bez problemu można wziąć polską walutę i wymieniać ją w kantorach. W większości sklepów, lokali i na stacjach paliw można płacić kartą. Ceny za usługi, artykuły żywnościowe i przemysłowe uchodzą za najtańsze w porównaniu z krajami Unii Europejskiej.

### **Gdzie i jakie pamiątki kupić w Złotych Piaskach?**

W miejscowościach turystycznych jest wiele sklepików, które przyciągają turystów swoimi pamiątkami. Na wybrzeżu można kupić popularne ręcznie i maszynowo haftowane bluzki, obrusy, ubranka dla dzieci, chusty itp. W każdej miejscowości turystycznej można nabyć ceramikę, niezwykle popularne są naczynia gliniane, wyroby z kutego żelaza oraz wyroby jubilerskie. Ładną i symboliczną pamiątką, którą można przywieźć są obrazki i ikony, ale za te ręczne dzieła trzeba słono zapłacić. Praktycznym upominkiem mogą być tzw. dżezwe, czyli dzbanki do parzenia kawy. Będąc na wybrzeżu warto także zaopatrzyć się we flakonik olejku różanego, którego Bułgaria jest największym eksporterem.

### **Jaki czas obowiązuje w Bułgarii?**

W Bułgarii zegary wskazują godzinę późniejszą, więc wjeżdżając na teren tego kraju przestawiamy zegarek o jedną godzinę do przodu.

### **Jak poruszać się po Złotych Piaskach?**

Po bułgarskich torach jeżdżą pociągi pasażerskie kursujące na krótkich i trudno dostępnych trasach, a pomiędzy większymi miastami pociągi pospieszne, które są droższe i wygodniejsze od pasażerskich. Pociągi ekspresowe są najdroższe i zazwyczaj w ciągu jednego dnia odchodzi pociąg z Sofii do Burgas i z Warny do Płowdiwu. Transport autobusowy jest zasadniczo droższy od kolejowego, ale jego atutem jest to, że autobusy są nowe i mają klimatyzację. Obowiązek zapinania pasów bezpieczeństwa dotyczy pasażerów na przednich i tylnych siedzeniach. Polskie prawo jazdy jest honorowane, a zielona karta nie jest obowiązkowa. Wszystkie pojazdy obowiązują opłaty drogowe związane z płatnymi odcinkami dróg. Osoba, która chce wynająć samochód musi mieć ukończone 21 lat, posiadać prawo jazdy oraz inny dokument tożsamości.

### **Jakie plaże są w Złotych Piaskach?**

Złote Piaski charakteryzują się przede wszystkim rozległymi, długimi, szerokimi i piaszczystymi plażami. Najpopularniejsze znajdują się w kurortach: Złote Piaski, Albena, Kraniewo i Bałczik. Piękna piaszczysta plaża położona jest na północ od przylądka Kaliakra oraz w miejscowości Irakli, gdzie góry Stara Płanina zlewają się z morzem. Przy plażach mieszczą się wypożyczalnie sprzętu sportowo-wodnego oraz dobrze rozwinięte zaplecze gastronomiczne.

Przy hotelach wyższej kategorii lub w wybranych kurortach plaża jest usypywana sztucznie lub znacznie różni się od typowych plaż miejskich, dlatego wybierając kurort i hotel warto upewnić się do jakiej plaży będziemy mieć dostęp.

### **Jakie są ograniczenia celne w Bułgarii?**

Do Bułgarii można wwieźć bez opłat celnych 200 szt. papierosów lub 250 g innych wyrobów tytoniowych, 50 cygar, dwa litry wina lub jeden litr wódki, 50 g kawy, 100 g herbaty, 50 g perfum i wody toaletowej.

### **Jakie dokumenty potrzebne są w razie konieczności skorzystania z służby zdrowia w Bułgarii?**

W nagłych przypadkach turyści z Polski, którzy opłacają składki NFZ mogą w Bułgarii korzystać z opieki medycznej w ramach ubezpieczenia. Do korzystania z podstawowych usług medycznych uprawnia Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ), którą można uzyskać przed wyjazdem w siedzibie NFZ. Należy ją okazać podczas wizyty u lekarza. Opłaca się jednak wykupić polisę ubezpieczenia podróznego, która w razie potrzeby umożliwi pokrycie kosztów bardziej zaawansowanego leczenia i transport medyczny. Jeżeli posiadamy ubezpieczenie prywatne należy zapoznać się z jego warunkami, gdyż w większości przypadków ubezpieczeniem objęte są koszty leczenia powyżej pewnych kwot, które należy samemu opłacić. Turyści wybierający się na szlaki górskie powinni mieć odpowiednią

polisę, gdyż za akcje ratownicze prowadzone przez górskie pogotowie w Bułgarii wprowadzono wysokie odpłatności.

Ze względu na inną florę bakteryjną należy starannie wybierać restauracje lub jadać w hotelach i przestrzegać podstawowych zasad higieny. Turyści powinni pić wyłącznie wodę butelkowaną, ewentualnie gotowaną co najmniej 10 min. Szczepienia ochronne nie są wymagane i nie ma zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych, niemniej przed wyjazdem warto sprawdzić czy szczepienia nie są zalecane sezonowo.

## Ważne informacje MSZ

Dokumentem uprawniającym do wjazdu i wyjazdu z Bułgarii tak jak i innych krajów Unii Europejskiej jest dowód osobisty lub paszport, jednak podróżując autokarem czy samochodem przed wyjazdem należy się upewnić czy trasa nie przebiega przez kraje, gdzie wymagany jest paszport. Na terenie Bułgarii bez wizy można przebywać 90 dni w ciągu 6 miesięcy, a okres ważności paszportu nie może być krótszy niż dozwolony czas pobytu.

Szczegółowe i aktualne informacje można znaleźć na stronie MSZ:

[www.msz.gov.pl](http://www.msz.gov.pl) lub na stronie ambasady polskiej w Sofii <http://www.sofia.polemb.net>

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Bułgarii

Bułgaria, Sofia, Chan Krum 46, 1000

Tel.: +359 2 987 26 10 Tel. dyżurny: +359 888 54 34 00

[sofia.amb.sekretariat@msz.gov.pl](mailto:sofia.amb.sekretariat@msz.gov.pl)

<http://www.sofia.polemb.net>

## Pogoda

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
<b>Najwyższe temperatury</b>	6	6	11	16	22	26	30	29	26	21	13	7
<b>Najniższe temperatury</b>	-1	-2	2	7	12	16	19	18	14	11	6	1
<b>Temperatura wody</b>	6	6	7	12	17	22	24	26	22	19	13	9
<b>Godziny słoneczne</b>	2	3	4	6	8	9	11	10	8	6	3	2
<b>Dni deszczowe</b>	10	9	8	9	10	9	6	4	4	7	10	10
<b>Wilgotność powietrza</b>	85	81	78	76	76	73	68	70	73	78	80	84